

FERDINANDY GYÖRGY

HEIMWEH

Kusza, homályos indulatokról nehéz pontos, tiszta képet adni. A hazaszeretethez, a patriotizmushoz például kevés köze van. Ezt az utóbbit táplálni kell, és külsőségekben jelentkezik. A honvágymás. Valami olyan tompa sajnás, amiről még csak beszélni se lehet.

Van egy gyorslefordítású, első fertőzés, röviddel azután, hogy elhagyta megszokott környezetét az ember. Hamar kilábol belőle, akinek terveik vannak, aki dolgozik. (A tétlenség minden nyavalygás melegágya, ezt talán fölösleges is mondanom.)

Aki túlesett rajta, beoltotta magát. Idegenbe szakadt honfitársaim például (ez lennék én is, félévszázados vadnyugati tanulmányúttal a hátam mögött) elfelejtették. Alig ismerik.

Meg aztán itt van ez is: hogy mi után? Amikor 1957-ben Boross Ida azt duruzsolta, hogy „oly távol, messze van hazám”, én egy kis elzászi faluban éltem, ahol „dort war ich einmal zuhause”-vé vált ez a dal. Ha ma hallom, akkor én erre a rajnaparti falucskára gondolok.

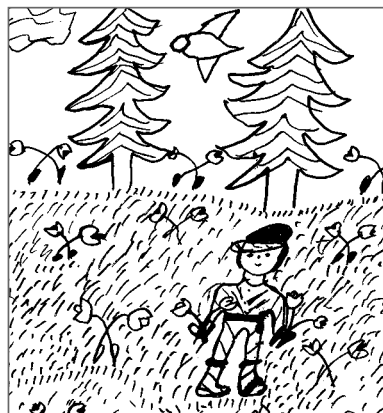
Nagyobb baj, hogy most, félévszázad után, egyszer csak visszatér ez a tompa sajnás. A kanyarót is meg lehet újra kapni, félévszázad után. Az, hogy apám és anyám mellé temessenek, hirtelen minden egyébnél, még a gyerekeimnél és unokáimnál is fontosabb.

Próbálok elmondani: nem megy. Hogyan szóljon a honvágyról az, akinek arra ment rá az élete, hogy legyűrje az ilyen terméketlen, eredménytelen érzelmeket?!

Ami az irodalmat illeti: a tüdőbaj nem a tüdőbajosoké. A honvágyról az tud a legszebben beszélni, aki csak elképzeli. Esetünkben: aki nem szedte nyakába a világot. Aki otthon maradt.

A legtöbb nyelven a nosztalgia a mi honvágymásunk megfelelője. A nosztalgia azonban a honvágnál sokkal átfogóbb, általánosabb érzélem. Nosztalgiam lehet sok minden – például a fiatalságom – után.

Élete alkonyán így szokta elhessegetni az ember, ha hatalmába keríti ez a kusza, homályos indulat. Elismerem én is, hogy beletört a bicskám. Nem tudom átadni ezt az én keserves, nem létező tapasztalatomat.

Székely Kinga (9 éves, Gyergyó-csomafalva, Románia) rajza